

ARCHEOLOGIA

P O L S K I

PL ISSN 0003-8180
Indeks prasowy 325945
1-2/2005
Stawka VAT — 0%

L : 2005
Zeszyt 1-2

Tom pięćdziesiąty

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

<http://www.rcin.org.pl>

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN

- Archeologia–Kultura–Ideologie (Archäologie–Kultur–Ideologien* — summaries in English or German), B. Gediga, W. Piotrowski red., Biskupin–Wrocław 2004, 357 ss., ryciny, mapy.
- B. Balcer, *Ćmielów — Krzemionki — Świeciechów. Związki osady neolitycznej z kopalniami krzemienia [Sum.: Ćmielów — Krzemionki — Świeciechów. Relations between the Neolithic settlement and flint mines]* Warszawa 2002, 191 ss., 56 rycin, 21 tabel.
- B. Balcer, J. Machnik, J. Sitek, *Zpradziejów Roztocza na ziemi zamojskiej [Sum.: Prehistory of Roztocze and Zamość region]*, Kraków 2002, 230 ss., 126 rycin, 14 fotografii, 26 tabel.
- Budownictwo i budownictwo w przeszłości. Studia dedykowane Tadeuszowi Poklewskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin [Sum.: Architecture and builders in the past. Studies dedicated to Tadeusz Poklewski on his seventieth anniversary]*, A. Abramowicz, J. Maik red., Łódź 2002, 546 ss., ryciny.
- Z. Bukowski, *Znaleziska bursztynu w zespołach z epoki brązu i z wczesnej epoki żelaza z dorzecza Odry oraz Wisły [Sum.: Amber finds in Bronze Age and Early Iron Age complexes from the catchment areas of the Oder and Vistula rivers]*, Warszawa 2002, 157 ss., 100 rycin.
- Civitas et villa. Miasto i wieś w średniowiecznej Europie Środkowej [Zusamm.: Civitas et villa. Stadt und Dorf im mittelalterlichen Mitteleuropa]*, C. Buško, J. Klápště, L. Leciejewicz, S. Moździoch red., Wrocław–Prahá 2002, 476 ss., ryciny.
- J. Dąbrowski, *Altäre Bronzezeit in Polen. Starsza epoka brązu w Polsce*, Warszawa 2004, 143 ss., 66 rycin, 8 map, płyta CD.
- G. Domański, *Ślęza w pradziejach i średniowieczu [Zusamm.: Ślęza (Zobtenberg) in der Vorgeschichte und dem Mittelalter]*, Wrocław 2002, 176 ss., 72 ryciny, 37 tablic.
- A. Janeczek, *Album civium leopoliensium. Rejestry przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783, t. I [Album civium leopoliensium. Registers of new burghers of Lviv 1388–1783, vol. I]*, Poznań–Warszawa 2005, 450 ss., 9 rycin, tabele, diagram.
- A. Janeczek, *Album civium leopoliensium. Rejestry przyjęć do prawa miejskiego we Lwowie 1388–1783, t. II [Album civium leopoliensium. Registers of new burghers of Lviv 1388–1783, vol. II]*, Poznań–Warszawa 2005, 294 ss., płyta CD.
- A. Kulczycka-Leciejewiczowa, *Zawarża — osiedle neolityczne w południowopolskiej strefie lessowej [Sum.: Zawarża — Neolithic settlement in the Southern Poland's Loess Region]*, Wrocław 2002, 165 ss., 67 rycin, 87 tabel.
- D. Makowiecki, *Historia ryb i rybołówstwa w holocenie na Niziu Polskim w świetle badań archeoichtologicznych [Sum.: History of fishes and fishing in Holocene on Polish Lowland in the light of archaeoichthyological studies]*, Poznań 2003, 198 ss., 50 rycin, 8 fotografii, 95 tabel.
- H. Mamzer, *Archeologia i dyskurs. Rozważania metaarcheologiczne [Sum.: Archeology and discourse. Metaarchaeological considerations]*, Poznań 2004, 282 ss., 6 rycin.
- A. Mierzwiński, *Znaki utrwalone w glinie. Spoleczno-obrzędowe aspekty działań wytwórczych końca epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Model nadodrzański [Zusamm.: Zeichen in Ton festgehalten. Sozial-rituelle Aspekte von Herstellungsaktivitäten der ausgehenden Bronze- und frühen Eisenzeit. Oderrau-Modell]*, Wrocław 2003, 304 ss., 66 rycin, 12 tabel.
- Moneta mediaevalis. Studia numizmatyczne i historyczne ostarowane Profesorowi Stanisławowi Suchodolskiemu w 65. rocznicę urodzin [Sum.: Moneta mediaevalis. Numismatic and historic studies dedicated to Professor Stanisław Suchodolski on the 65th anniversary of his birth]*, R. Kiersnowski, S.K. Kuczyński, M. Męclewska, M. Mielczarek, B. Paszkiewicz red., Warszawa 2002, 571 ss., ryciny, tabele.
- S. Moździoch, *Castrum munitissimum Bytom. Lokalny ośrodek władzy w państwie wczesnopiastowskim [Castrum munitissimum Bytom. Local power center in Early Medieval Poland — in Polish only]*, Warszawa 2002, 320 ss., 169 rycin, 78 tablic, płyta CD.
- Oblazowa Cave. Human activity, stratigraphy and palaeoenvironment*, P. Valde-Nowak, A. Nadachowski, T. Małdeyska red., Kraków 2003, 176 ss., 56 rycin, 60 fotografii, 40 tabel.
- Od narodzin do wieku dojrzałego. Dzieci i młodzież w Polsce, cz. I, Od średniowiecza do wieku XVIII [Sum.: From birth to adulthood. Children and youth in Poland, vol. I, Middle Ages–18th century]*, M. Dąbrowska, A. Klonderek red., Warszawa 2002, 324 ss., ryciny, tabele.
- Od narodzin do wieku dojrzałego. Dzieci i młodzież w Polsce, cz. II, Wiek XIX–XX [Sum.: From birth to adulthood. Children and youth in Poland, vol. II, 19th–20th century]*, E. Mazur red., Warszawa 2003, 260 ss., tabele.
- On the frontier of Latin Europe. Integration and segregation in Red Ruthenia, 1350–1600*, T. Wunsch, A. Janeczek red., Warszawa 2004, 242 ss., mapki.
- Polish lands at the turn of the first and the second millennia*, P. Urbańczyk red., Warszawa 2005, 387 ss., ryciny, mapy.
- Principes de description des verres anciens depuis les temps les plus reculés jusqu'au XIIIe siècle de n.è.*, M. Dekówna, J. Oleczak red., Warszawa–Toruń 2002, 218 ss., 55 rycin, 5 tabel, wzornik barw.
- T. Purowski, *Cmentarzysko kultury Łużyckiej w Ożumiechu na północnym Mazowszu [Zusamm.: Ożumiech, Kr. Przasnysz — Gräberfeld der Lausitzer Kultur im nördlichen Masovien]*, Warszawa 2003, 157 ss., 66 rycin, 5 tabel.
- Słowianie i ich sąsiedzi we wczesnym średniowieczu [Slavs and their neighbours in Early Middle Ages — studies in various languages]*, M. Dulniczek red., Lublin–Warszawa 2003, 475 ss., ryciny, tabele.
- The neighbours of Poland in the 11th century*, P. Urbańczyk red., Warszawa 2002, 210 ss., ryciny, mapy.

ACTA ARCHAEOLOGICA LODZIENSIA

- Nr 50/1, *Priceless invention of humanity — textiles*, J. Maik red., Łódź 2004, 200 ss., ryciny, mapy, tabele.
- Nr 50/2, M. K. Kocińska, J. Maik, *Średniowieczne i nowożytnie plomby tekstylne z wykopalisk w Gdańsku [Medieval and modern textile seals from the excavations in Gdańsk — summary in German]*, Łódź 2004, 72 ss., ryciny, mapa.

ARCHEOLOGIA MAZOWSZA I PODLASIA. STUDIA I MATERIAŁY

[pod redakcją Wojciecha Szymańskiego]

- T. 2, B. Balke, *Kultura przeworska nad dolną Pilicą [Sum.: The Przeworsk Culture on the lower Pilica river]*, Warszawa 2003, 109 ss., 8 rycin, 33 tablice.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

P320

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM I

Zeszyt 1-2

2005

Biblioteka Instytutu
Archeologii i Etnologii PAN

0021911

19.02.2006 d.

WARSZAWA
2005

ARCHEOLOGIA POLSKI

Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. Some words like 'ARCHEOLOGIA POLSKI' and 'MATERIALIA LITHUANICA' are visible.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

P320

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM I

Zeszyt 1-2

2005

Akc. 2/2006 d.

WARSZAWA
2005

<http://www.rcin.org.pl>

Skład Redakcji Naukowej:

Redaktor: MARIA DEKÓWNA

Członkowie Redakcji: ROMUALD SCHILD, ZOFIA SULGOSTOWSKA

Sekretarze Redakcji: TOMASZ PUROWSKI, KLARA SOŁTAN-KOŚCIELECKA

Adres Redakcji:

Instytut Archeologii i Etnologii PAN

00-140 Warszawa, al. Solidarności 105

tel. 620 28 81 do 84, 652 19 60 do 66

wewn. 138, 171

e-mail: archeologia.polski@wp.pl

Korektor:

Andrzej Jacek Tomaszewski

Na okładce: paciór „twarzowy” z Domaniowic (wg J. Braziewicza,
M. Karwowskiego i M. Jaskóły, *Zastosowanie rentgenowskiej analizy...*,
„Archeologia Polski”, t. 41: 1996, z. 1–2, s. 55 ryc. 13c)

PL ISSN 0003-8180

© Copyright by Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Warszawa 2005

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form
or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording,
or any information storage and retrieval system, without permission from
the copyright owner.

DTP:

Krzysztof Anuszewski

Druk:

PUIP, tel./fax (0-22) 768 13 14, 0602 353 483

Nakład 400 + 50 egz., objętość 21,5 ark. wydawn., papier offset 80 g
Druk ukończono w grudniu 2005 r.

<http://www.rcin.org.pl>

SPIS TREŚCI

Od Redakcji (Maria Dekówna)	7
From the Editors	10

METODY I METODOLOGIA

Mikołaj Starynowicz (z <i>Przedmową</i> Marii Dekówny i <i>Wprowadzeniem</i> Tomasz Purowskiego), Badania fizykochemiczne paciorków szklanych odkrytych na grodzisku ludności kultury łużyckiej w Wicinie, woj. lubuskie	21
Physico-chemical examination of glass beads discovered at a Lusatian Culture stronghold in Wicina, lubuskie voivodeship	51

STUDIA

Magdalena Natuniewicz-Sekuła , Naczynia wykonane przy użyciu koła z cmentarzyska kultury wielbarskiej w Weklicach koło Elbląga. Przyczynek do badań warsztatu ceramicznego kultury wielbarskiej	53
Wheel-made vessels from a Wielbark Culture cemetery in Weklice near Elbląg. A contribution to research on the Wielbark Culture pottery workshop	79
Marcin Sabaciński , Bałtyjski kult głów (?) na podstawie materiału z grodziska w Szestnie „Czarnym Lesie”	81
The Balt head cult (?) based on material from the hillfort at Szestno “Czarny Las”	99
Krzysztof Wachowski , Średniowieczne pielgrzymki mieszkańców Śląska	103
Medieval pilgrimages of the inhabitants of Silesia	127

DYSKUSJE I POLEMIKI

Adam Walanus , Archeologia awangardą nauk ścisłych. O formie kalibrowanych dat ¹⁴ C	129
Archaeology as the avant-garde of the sciences. On the form of calibrated ¹⁴ C dates	133
Eleonora i Stanisław Tabaczyńscy , <i>Sacrum czy profanum?</i> Uwagi na marginesie pracy B. Noszczaka (2002) oraz recenzji A. Abramowicza (2005)	134
<i>Sacrum</i> or <i>profanum?</i> Remarks in passing on B. Noszczak’s book (2002) and a review of it by A. Abramowicz (2005)	143
Witold Hensel , Góra Lecha — domniemane główne sanktuarium pogańskich Lechitów. Uzupełnienie do wczesnego średniowiecza	145
Lech’s hill — alleged main sanctuary of the pagan Lechiten. An addendum to the Early Middle Ages	146
Tomasz Kordala , W sprawie wczesnośredniowiecznych cmentarzysk szkieletowych na północnym Mazowszu. Refleksje na marginesie artykułu R. Piotrowskiego (2003)	147
On the Early Medieval inhumation cemeteries of Northern Masovia. Reflections in passing on an article by R. Piotrowski (2003)	155

RECENZJE

Alain Testart, La servitude volontaire, tom I, Les morts d'accompagnement (Stanisław Tabaczyński)	157
Jaskinia Biśnik. Rekonstrukcja zasiedlenia jaskini na tle zmian środowiska przyrodniczego (Dagmara Mańka)	170
Marek Gedl, Die Beile in Polen IV (Metaläxte, Eisenbeile, Hämmer, Ambosse, Meißel, Pfrieme) (Magdalena Wojciechowska-Wachnicka)	174
Nécropoles protohistoriques de la région de Castres (Tarn). Le Causse, Gourjade, Le Martinet (Hanna Kowalewska-Marszałek)	179
Le collège de France (Paris). Du quartier gallo-romain au quartier latin (Karolina Paczyńska)	189
Bartłomiej Noszczak, „Sacrum” czy „profanum”? Spór o istotę obchodów milenium polskiego (1949–1966) (Andrzej Abramowicz)	194
Starigard/Oldenburger Hauptburg der Slawen in Wagrien V, Naturwissenschaftliche Beiträge (Marek Dulinicz)	201
Marseille, du Lacydon au faubourg Sainte-Catherine (V ^e s. av. J.-C.–XVIII ^e s.). Les fouilles de la place du Général-de-Gaulle (Aleksandra i Maciej Trzeciency)	207

KRONIKA

Dr Władimir Iwanowicz Timofiejew (14.06.1947–8.08.2004) (Witold Gumiński)	217
Czterdziestopięćciolecie Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowego Stowarzyszenia do Badań Historii Szkła (Maria Dekówna)	221

“Archeologia Polski” is regularly indexed in the International Bibliography of the Social Sciences; in IBZ — International Bibliography of Periodical Literature; IBZ — CD-ROM; IBR — International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature; IBR — CD-ROM.

WARUNKI PRENUMERATY „RUCH” S.A.

1. „Archeologia Polski” jest półrocznikiem. Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okres roczny.
2. Przewidywana cena prenumeraty krajowej na 2006 r. wyniesie 30 zł.
3. Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.
4. Prenumerata opłacana w złotówkach ze zleceniem wysyłki za granicę: informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela RUCH S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33; telefony 5328-731, 5328-816, 5328-819; infolinia 0-800-1200-29; wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, nr 68124010531111000004430494 lub w kasie Oddziału.
Dokonując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Poczтовым należy podać: nazwę firmy RUCH S.A., nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą lot. czy zwykłą) oraz zamawiany tytuł. Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na podane konto.
5. Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na konto w banku w USD PEKAO S.A. IV O/W-wa 54124010531787000004430508; w EUR PEKAO S.A. IV O/W-wa 46124010531978000004430511, po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu +48 22 532-87-32.
Opłaty za prenumeratę można dokonać również czekiem wystawiony na firmę „RUCH S.A. OKDP” i przesłanym razem z zamówieniem, listem poleconym na adres jw. Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA i MASTERCARD w Internecie <http://www.ruch.noria.pl>
6. Termin przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną na następny rok do 5.12.

For the exchange write, please, to
Instytut Archeologii i Etnologii PAN — Biblioteka
al. Solidarności 105, PL-00-140 Warszawa, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, al. Solidarności 105, PL-00-140 Warszawa, Poland, phone/fax 48-22-6240100 (Warsaw).

We recommend using an order form available in the Institute's bookshop on our website:

www.archaeology.pl

The subscription rates for periodicals are (in EURO or equivalent):

Archeologia	19
Archaeologia Polona	22
Archeologia Polski	22
Ethnologia Polona	22
Etnografia Polska	19
Fasciculi Archaeologiae Historicae	15
Kwartalnik Historii Kultury Materialnej	12 (4 fasc.) 48
Przegląd Archeologiczny	22
Sprawozdania Archeologiczne	22

plus postage 5 EURO.

Payment must be made by International Money Order sent to BPH-PBK S.A. VIII O/Warszawa, No 28106000760000401030212753 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, al. Solidarności 105, PL-00-140 Warszawa, Poland.

<http://www.rcin.org.pl>

„Archeologia Polski” jest wydawnictwem ciągłym, w którym zamieszczane są artykuły zawierające ujęcia ogólne, syntetyzujące, omawianych zagadnień. Publikujemy w nim prace z zakresu metodologii i metodyki badań archeologicznych oraz dyscyplin współpracujących z archeologią, a także studia dotyczące problematyki prahistorii oraz wczesnych dziejów ziem polskich na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemik i dyskusji oraz recenzje literatury polskiej i obcej, głównie archeologicznej, lecz również prac z zakresu dyscyplin z archeologią współpracujących.

Artykuły i recenzje przekazywane do druku w „Archeologii Polski” prosimy opracowywać według zasad opublikowanych w tomie XXVIII: 1983, z. 1, s. 239 i n. naszego periodyku.

Warunki zamawiania „Archeologii Polski”

Institucje i osoby prawne mogą kierować zamówienia na adres:

**Institut Archeologii i Etnologii PAN,
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa,
numer konta w BPH-PBK S.A. VIII O/Warszawa nr 86106000760000401030001995
z dopiskiem „Archeologia Polski”.**

Zachęcamy do korzystania z formularza zamówień w naszej księgarni internetowej na stronie www.iaepan.edu.pl

Wydawnictwo wraz z rachunkiem (cena numeru plus porto) prześlemy pocztą po otrzymaniu zamówienia.

Cena tomu 50 (podwójnego) zamówionego w IAE PAN wynosi 30,00 zł.

Prenumeratę roczną przyjmują oddziały kolportażowe RUCH oraz urzędy pocztowe i listonosze.

Koszt prenumeraty tomu 51 (podwójnego) wynosi 30 zł.

Bieżące i wcześniejsze numery można nabyć lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w Bibliotece IAE PAN, al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, adres e-mail: bookshop@iaepan.edu.pl.

Subscriptions orders for “Archeologia Polski” available through the local press distributors or directly from

**Institute of Archaeology and Ethnology
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland**

The subscription rate is EURO 22 plus postage 5 EURO. Payment should be made by credit card, by International Money Order sent to

BPH-PBK S.A. VIII O/Warszawa nr 28106000760000401030212753

or by a check made payable to

**Institut Archeologii i Etnologii PAN
al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.**

We recommend using an order form available in the Institute’s bookshop on our website: www.archaeology.pl

<http://www.rcin.org.pl>

T. 3, *Problemy przeszłości Mazowsza i Podlasia* [Sum.: *Problems of the past in Mazovia and Podlasie regions*], M. Dulinicz red., Warszawa 2005, 316 ss., ryciny, mapy.

ARCHEOLOGICZNE ZESZYTY AUTOSTRADOWE

Z. 2, *Badania na autostradzie A4, cz. I* [Investigations on the A4 motorway, Part I — summaries in German], B. Gediga red., Wrocław 2003, 490 ss., ryciny, tabele.

Z. 3, *Badania na autostradzie A4, cz. II* [Investigations on the A4 motorway, Part II — summaries in German], B. Gediga red., Wrocław 2004, 249 ss., ryciny, tabele.

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

[pod redakcją Jolanty Kowalskiej]

Nr 56, *Czas zmiany, czas trwania. Studia etnologiczne* [Time of becoming, time of being. Ethnological studies — in Polish only], J. Kowalska, R. Tomicki, S. Szynkiewicz red., Warszawa 2003, 392 ss., ryciny.

KOMENTARZE DO POLSKIEGO ATLASU ETNOGRAFICZNEGO

T. VIII, A. Drożdż, A. Pieńczak, *Zwyczajy i obrzędy weselne, cz. I, Od załotów do ślubu cywilnego* [Sum.: *Customs and wedding rituals, vol. I, From courtship to civil marriage*], Wrocław-Cieszyn 2004, 448 ss., 56 map, tabele.

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE

[pod redakcją R. Schilda]

T. 33, M. Dworaczyk, A. B. Kowalska, M. Rulewicz, *Szczecin we wczesnym średniowieczu. Wschodnia część suburbium* [Zusamm.: *Stettin im frühen Mittelalter. Der östliche Teil des Suburbiums*], W. Łosiński red., Szczecin 2003, 450 ss., 160 rycin, 19 fotografii, 89 tabel.

T. 34, A. Abramowicz, A. Nadolski, T. Poklewski, J. Wieczorek, *Łęczycza wczesnośredniowieczna, t. III* [Sum.: *Medieval Łęczycza, vol. III*], T. Poklewski red., Łódź 2003, 77 ss., 2 fotografie, ryciny, zeszyt z 40 tablicami.

T. 35, A. Harding, J. Ostojca-Zagórski, C. Palmer, J. Rackham, *Sobiejuchy: A Fortified Site of the Early Iron Age in Poland*, Warszawa 2004, viii + 276 ss., 84 ryciny, 48 tablic, tabele.

SPOTKANIA BYTOMSKIE

[pod redakcją Sławomira Moździocha]

Vol. V, *Wędrowki rzeczy i idei w średniowieczu*, [Summaries in German and English], S. Moździoch red., Wrocław 2004, 362 ss., ryciny.

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

[pod redakcją Jerzego Kruppé]

T. LXX, D. Głowska, *Majątek osobisty duchowieństwa katolickiego w Koronie w XVII i XVIII wieku* [Résumé: *Fortune personnelle du clergé catholique en Couronne aux XVIIe-XVIIIe siècles*], Warszawa 2004, 288 ss., 121 tabel, 5 zdjęć, 3 wykresy, mapa.

VIA ARCHAEOLOGICA. ŹRÓDŁA Z BADAŃ WYKOPALISKOWYCH NA TRASIE AUTOSTRADY A4 W MAŁOPOLSCE

[pod redakcją Jana Chochorowskiego, Janusza Kruka i Jacka Rydzewskiego]

T. 3, *Kraków-Bieżanów, stanowisko 27 i Kraków-Rząka, stanowisko 1. Osada kultury lużyckiej* [Sum.: *Kraków-Bieżanów, site 27 and Kraków-Rząka, site 1. Settlement of the Lusatian culture*], S. Kadrow red., Kraków 2003, 290 ss., ryciny, tabele, mapy, płyta CD.

ARCHAEOLOGIA POLONA

Vol. XLI, Warszawa 2003, 308 ss.

Vol. XLII, Warszawa 2004, 311 ss.

ARCHEOLOGIA

T. LIV, Warszawa 2004 (2003), 112 ss., 17 tablic.

ARCHEOLOGIA POLSKI

T. XLIX: 2004, z. 1-2, Warszawa 2004, 232 ss.

T. L: 2005, z. 1-2, Warszawa 2005, 228 ss.

ETHNOLOGIA POLONA

Vol. 24, Poznań 2003, 165 ss.

ETNOGRAFIA POLSKA

T. XLVIII, z. 1-2, Warszawa 2004, 284 ss.

FASCICULI ARCHAEOLOGIAE HISTORICAE

Fasc. XV, Łódź 2003 (2002), 108 ss.

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

R. LII, nr 1, 2, 3, 4, Warszawa 2004, 132 ss., 124 ss., 144 ss., 118 ss.

R. LIII, nr 1, 2, Warszawa 2005, 128 ss., 132 ss.

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

T. 52, Wrocław 2004, 219 ss.

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

T. LV, Kraków 2003, 244 ss.

T. LVI, Kraków 2004, 552 ss.

M. Starynowicz (z *Przedmową* M. Dekówny i *Wprowadzeniem* T. Purowskiego),
BADANIA FIZYKOCHEMICZNE PACIORKÓW SZKLANYCH ODKRY-
TYCH NA GRODZISKU LUDNOŚCI KULTURY ŁUŻYCKIEJ W WICINIE,
WOJ. LUBUSKIE [Summary in English: Physico-chemical examination of glass
beads discovered at a Lusatian Culture stronghold in Wicina, lubuskie voivode-
ship].

Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 21–52, Figs, Tables.

Examinations covered 46 glass objects discovered at the stronghold in Wicina, dated to the Hallstatt C and D (about the middle of the 7th to the second half of the 6th century BC). They included microscopic observation of the glass structure, glass density (determined hydrostatically), heat-related glass viscosity and glass composition (by the absorption atomic spectrometry and flame photometry methods. Powder X-ray studies were made of four glass samples).

M. Natuniewicz-Sekuła, NACZYNIA WYKONANE PRZY UŻYCIU KOŁA
Z CMENTARZYSKA KULTURY WIELBARSKIEJ W WEKLICACH KO-
ŁO ELBLĄGA. PRZYCZYNEK DO BADAŃ WARSZTATU CERAMICZ-
NEGO KULTURY WIELBARSKIEJ [Summary in English: Wheel-made
vessels from a Wielbark Culture cemetery in Weklice near Elbląg. A contribu-
tion to research on the Wielbark Culture pottery workshop].

Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 53–80, Figs, Tables.

The author discusses Weklice-type vessels. Physico-chemical examinations have confirmed that these vessels were produced locally in a single workshop. It is the first assemblage of the kind from Wielbark Culture territory, dated to such an early period (phase B₂/C₁ of Roman influence, after the middle of the 2nd century until its end).

M. Sabaciński, BAŁTYJSKI KULT GŁÓW (?) NA PODSTAWIE
MATERIAŁU Z GRODZISKA W SZESTNIE „CZARNYM LESIE”
[Summary in English: The Balt head cult (?) based on material from the
hillfort at Szestno “Czarny Las”].

Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 81–101, Figs.

Based on the material from the Early Medieval Prussian hillfort in Szestno near Mrągowo (warmińsko-mazurskie voivodeship), the author derives the existence of a skull cult among the Balts. Citing finds of human skulls outside funerary contexts on other settlement sites in Prussian territory, he discusses historical and ethnographic reports testifying to the possibility of such a cult's existence.

K. Wachowski, ŚREDNIOWIECZNE PIELGRZYMKI MIESZKAŃCÓW ŚLĄSKA [Summary in English: Medieval pilgrimages of the inhabitants of Silesia].

Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 103–128, Figs.

The author discusses pilgrimages in Silesia with emphasis on Bohemia, Moravia and Slovakia, based on the archaeological record combined with written and iconographic records. Apart from pilgrims' signs, which constitute the most numerous finds, there are signs on tin vessels, devotional articles and pilgrims' utensils. In the Middle Ages, Silesia and Lesser Poland constituted a rather distant periphery of the West and Central Europe "pilgrimage civilization". The earliest pilgrimages, already in the first half of the 13th century, were made from Wrocław to Rome, Compostela and Cologne.

A. Walanus, ARCHEOLOGIA AWANGARDA NAUK ŚCISŁYCH. O FORMIE KALIBROWANYCH DAT ¹⁴C [Summary in English: Archaeology as the avant-garde of the sciences. On the form of calibrated ¹⁴C dates].

Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 129–133.

Calibrated radiocarbon dates take on a highly complicated form, one not encountered in the sciences, not even in physics. Archaeologists thus face a serious challenge. One can apply Bayes' strict scientific methods of arriving at conclusions in order to take the fullest advantage of information contained in a date. Yet it is difficult and not really worth the effort, because the information in a calibrated date given in the form of a probability distribution is illusory. Hence, it is recommended that dating be taken in the simplest form, as a uniform (uninterrupted) range of age corresponding to the 0.95 probability.

E. i S. Tabaczyński, SACRUM CZY PROFANUM? UWAGI NA MARGINESIE PRACY B. NOSZCZAKA (2002) ORAZ RECENZJI A. ABRAMOWICZA (2005) [Summary in English: *Sacrum or profanum?* Remarks in passing on B. Noszczak's book (2002) and a review of it by A. Abramowicz (2005)].

Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 134–144.

The authors criticize B. Noszczak's book *Sacrum or Profanum? The Disagreement Over the Nature of the Polish Millennium Celebrations (1949–1966)*, Warszawa 2002. They discuss the relation of *sacrum* to *profanum* and the role of "communist" state patronage, as well as that of Marxist inspiration, reaching Poland mainly through the Paris "Annales" school. Noszczak does not pass over in silence the achievements of the Millennium, but he is more apt to draw readers' attention to the activities of the authorities, which he judges in selectively black colors. The authors are inclined to see the discussed book in a similar black color.

W. Hensel, GÓRA LECHA — DOMNIEMANE GŁÓWNE SANKTUARIUM POGAŃSKICH LECHITÓW. UZUPEŁNIENIE DO WCZESNEGO ŚREDNIO-WIECZA [Summary in English: Lech's hill — alleged main sanctuary of the pagan Lechiten. An addendum to the Early Middle Ages].
Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 145–147.

The author adds his voice to a discussion long pursued in the literature on the topic of the localization of the ducal *castrum* of the Piast dynasty in Gniezno. He believes the *antiquum castrum* was a modest moat-and-palisade fort situated in a valley at the foot of Lech's Hill.

T. Kordala, W SPRAWIE WCZESNOŚREDNIOWIECZNYCH CMĘTARZY SZKIELETOWYCH NA PÓŁNOCNYM MAZOWSZU. REFLEK-SJENA NA MARGINESIE ARTYKUŁU R. PIOTROWSKIEGO (2003) [Summary in English: On the Early Medieval inhumation cemeteries of Northern Masovia. Reflections in passing on an article by R. Piotrowski (2003)].
Archeologia Polski, 50, 2005, fasc. 1–2, pp. 147–156.

The article is devoted to the issue of the beginnings and origins of the Early Medieval inhumation burials in Northern Masovia. The author subscribes to the theory about the Warego-Rus' provenance of the Northern-Masovian cemeteries with stone-encased graves, proposed a few dozen years back by T. Kiersnowska. It has been found that this hypothesis can be referred equally well to the cemeteries with stone graves in Podlaquia.

P320

<http://www.rcin.org.pl>